

Till

Kulturdepartementet, 111 52 Stockholm

Diarienummer Ku 2025/00871

Yttrande över SOU 2025:92 *En kulturkanon för Sverige*

Equmeniakyrkan ställer sig, som en av Sveriges kristna råds (SKR) medlemskyrkor, bakom det remissvar som SKR skickat in. Samtidigt vill Equmeniakyrkan som enskilt trossamfund även skicka in ett eget yttrande utifrån vår erfarenhet av att konkret arbeta med kultur, bildning och demokrati.

Övergripande medskick och synpunkter

Equmeniakyrkan bildades 2011 av Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan och har drygt 57 000 medlemmar i 600 lokala kyrkor över hela Sverige. Det nationella kansliet är placerat i Alvik i det Ekumeniska centret. Genom sina bildarsamfund finns ett långvarigt, aktivt och djupt samhällsengagemang för kultur, bildning, demokrati och inkludering.

Equmeniakyrkan är en del av de klassiska svenska folkrörelserna. Genom våra bildarsamfund har vi i över 175 år bidragit till det demokratiska samhällsbygget i Sverige.

Bildarsamfunden startade tidigt skolor och bibliotek liksom erbjöd ledarutbildningar. Undervisningsavdelningar och bokförlag gav ut böcker och tidningar. För snart 80 år sedan startade våra ungdomsorganisationer ett av Sveriges idag åtta studieförbund, *Studieförbundet Bilda för kyrka och samhälle*. Här ryms nästan femtio medlemsorganisationer från bl. a tre av Sveriges fyra kyrkofamiljer (katolska, ortodoxa och frikyrkliga). Equmeniakyrkan hör till några av de starka medlemsorganisationerna. Vi fanns tidigt med i starten av folkhögskolor och är fortfarande huvudman för fem av Sveriges rörelsefolkhögskolor. Sammantaget har detta utgjort viktiga bidrag när det svenska samhället byggts över tid.

Bildning och lärande lär oss se samband gemensamt. Vårt arbete och engagemang har konsekvent vuxit fram ur ett "underifrånperspektiv". Då möjliggörs såväl individuell frihet som ett hållbart samhälle.

Varje människa har haft en röst. Genom lärande och växande i en livssynsöppen miljö har människor bemyndigats genom livslångt lärande tack vare kultur, utbildning och bildning. Den individuella friheten har bidragit till samhällets gemensamma utformning.

Idag ser Sverige annorlunda ut. Om kulturkanon ska tjäna avsedda syften i vår polariserade tid måste implementeringen ske genom ökad självförståelse och tillhörighet som möjliggör en sammanhållen gemenskap.

Yttrande

Equmeniakyrkans yttrande har ytterst sin grund i en kristen människosyn. Till kyrkans uppdrag hör att verka för ett demokratiskt samhälle som bygger på såväl människovärde, reflektion och dialog.

Equmeniakyrkan delar bedömningen att utredningen är ambitiös, välskriven och att ambitionen att stärka bildning, gemenskap och inkludering är både angelägen och välmotiverad i vår tid. De ”fönster” som föreslås har potential att bli viktiga redskap för förståelse av hur Sverige formats och formas – kulturellt, socialt och institutionellt.

Equmeniakyrkan frågar om de föreslagna 100 verken fullt ut representerar Sveriges kulturella bredd och historia.

Equmeniakyrkan betraktar kulturkanon som en möjlighet – endast om den förankras brett, hålls öppen liksom tar den levda demokratins historia på allvar. Där har bildarsamfunden fortsatt mycket att bidra med, såväl förr som idag.

Equmeniakyrkan betonar att det inte finns något facit för vad som är svenskhet. Därför finns tveksamhet till begreppet ”kulturkanon”, som i sig rymmer ett ”uppifrånperspektiv”. Kultur behöver tillgängliggöras för fler men en kulturkanon i sig skapar inte svenskhet. Kultur och bildning behöver fortsatt växa *underifrån* genom inkludering, gemensamma erfarenheter och upplevelser på mötesplatser som är öppna för alla.

Equmeniakyrkan understryker särskilt behovet av att tydligare synliggöra den svenska demokratins framväxt och de breda folkrörelse- och bildningstraditioner som burit och fördjupat den.

Här har inte minst trossamfund spelat en *avgörande* roll genom folkbildning, lokalt föreningsliv, etiska samtal och praktiserad demokrati i vardagen. Dessa miljöer har ofta varit särskilt viktiga för människors delaktighet, ansvarstagande och organisering där andra samhällsinstitutioner haft begränsad närvaro. Vi menar att den berättelsen behöver få större utrymme när kulturkanon ska levandegöras för att öka förståelsen av Sveriges historia.

Equmeniakyrkan anser att om kulturkanon ska levandegöras på ett meningsfullt sätt behöver civilsamhällets aktörer än mer ses som självklara resurser. Inte minst bidrar civilsamhället till en förtätad samhällsväv i lokalsamhällen, glesbygd och förorter.

Equmeniakyrkan ser en stark målkonflikt i fråga om folkbildningens roll i implementeringen via folkhögskolor och studieförbund då regeringen samtidigt kraftigt minskat anslagen till folkbildningen de senaste tre åren. Detta har lett till stora neddragningar, uppsägningar och nedläggningar av arbete och lokaler inom såväl studieförbunden som folkhögskolorna vilket tydliggörs i en rapport från Folkbildningsrådet våren 2025 <https://folkbildningsradet.se/om-oss/aktuellt/nyheter/2025/nedskarningar-slar-hart-mot-folkbildningen/>

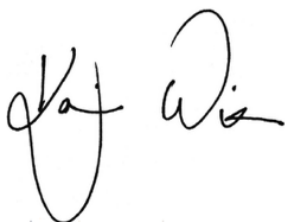
Equmeniakyrkan poängterar att de minskade anslagen sammantaget försvårar möjligheten att ta ansvar för ytterligare nationella uppdrag.

Equmeniakyrkan framhåller att folkbildningens grundhållning inte kan förutbestämmas till ett visst innehåll. Folkbildningens fokus handlar om deltagarstyrning där fritt och frivilligt fortsatt är nyckelbegrepp. Därför kan det inte i förväg pekas ut *hur* folkbildningen ska realisera kulturkanon. Det avgörs helt och hållet av de deltagare som är på plats.

Equmeniakyrkan understryker vikten av att remissynpunkter beaktas i den fortsatta beredningen. En öppen och förtroendeskapande process är en grundförutsättning för att en kulturkanon ska få legitimitet och långsiktig bärkraft.

Sverige har en lång tradition av remissrundor när det gäller statliga utredningar etc. vars syfte är att tillvarata avgörande sakkunskap och perspektiv för att säkra kvalitet. Vi är många instanser som lägger stora resurser och mycket kraft på att svara på remisser. Det är anmärkningsvärt att regeringen redan nu ger direktiv för *hur* själva kulturkanon ska implementeras och inte inväntar remisstidens utgång.

Equmeniakyrkan betonar avslutningsvis, tillsammans med Sveriges kristna råd, **att kulturkanons positiva konsekvenser** i mycket hög grad **hör samman med vilken kulturpolitik och integrationspolitik som fortsatt kommer att bedrivas i Sverige.**

Karin Wiborn
Kyrkoledare, Equmeniakyrkan

Utifrån Equmeniakyrkans kristna människosyn och utifrån mänskliga rättigheter, där varje människa har rätt till ett värdigt liv, vill Equmeniakyrkan stå upp för rätten och bekämpa orätten. Tillsammans med andra organisationer i civilsamhället arbetar vi aktivt för ett jämlikt samhälle.